

Podmodul 1:

Struktura in funkcije Sodišča Evropske unije

Financira
Evropska unija

A. Sodišče Evropske unije in njegovo zgodovinsko ozadje

- Sodišče Evropske unije je najvišja sodna instanica v pravnem redu Unije.
- Njegovi začetki segajo v Pariški sporazum iz leta 1952, s katerim je bilo ustanovljeno Sodišče Evropske skupnosti za premog in jeklo.
- Leta 1957 je postalo sodišče Evropske gospodarske skupnosti in Euratoma, njegovo ime pa se je ob tem spremenilo v Sodišče Evropskih skupnosti.
- Leta 1989 je bilo ustanovljeno Sodišče prve stopnje.
- Šele leta 2009, z Lizbonsko pogodbo, se je Sodišče Evropskih skupnosti preimenovalo v Sodišče Evropske unije.
- Prav tako z Lizbonsko pogodbo se je Sodišče prve stopnje preimenovalo v Splošno sodišče.

B. Struktura Sodišča Evropske unije

- Sodišče Evropske unije sestavljata dve sodišči:
 - Sodišče Evropske unije (v nadaljevanju: Sodišče),
 - Splošno sodišče.

I. Sodišče

- Sodišče sestavlja 27 sodnikov, po eden iz vsake države članice.
- Sodniki so izbrani med „osebami, katerih neodvisnost je nedvomna in ki so ustrezno usposobljene za imenovanje na najvišje sodniške položaje v svojih državah ali ki so priznani pravniki“.
- Za izbiro kandidatov za sodnike Sodišča so pristojne države članice. Ko država članica izbere kandidata, ga oceni posebni odbor, ki izda nezavezujoče mnenje o njegovi primernosti za opravljanje funkcije sodnika Sodišča. Sodnika imenujejo vlade držav članic v medsebojnem soglasju (člen 253 Pogodbe o delovanju Evropske unije (v nadaljevanju: PDEU)).
- Sodišče lahko zaseda v sestavi občne seje (27 sodnikov), velikega senata (15 sodnikov) ali senatov s tremi ali petimi sodniki.
- Poleg sodnikov ima Sodišče tudi generalne pravobranilce.
- Število generalnih pravobranilcev ni fiksno: trenutno jih je 11.
- Generalni pravobranilci v zadevah, ki jim so dodeljene, pripravijo „sklepne predloge“, ki so predstavljeni pred izdajo sodb.

II. Splošno sodišče

- Splošno sodišče je nekdanje Sodišče prve stopnje Sodišča Evropske unije.
- Splošno sodišče ima dvakrat več sodnikov kot Sodišče: po dva sodnika na državo članico, skupaj torej 54 sodnikov.
- Sodniki Splošnega sodišča so izbrani med „osebami, katerih neodvisnost je nedvomna in ki izpolnjujejo pogoje za imenovanje na visoke sodniške položaje“.
- Postopek imenovanja sodnikov Splošnega sodišča je enak postopku imenovanja sodnikov Sodišča: države članice izberejo kandidata, ki ga oceni poseben odbor na ravni Unije, imenovanje pa se opravi v medsebojnem soglasju vlad držav članic (člen 254 PDEU).
- Splošno sodišče zaseda v senatih treh ali petih sodnikov. Lahko zaseda v sestavi občne seje ali velikega senata ali pa ga sestavlja en sam sodnik.
- V okviru Splošnega sodišča lahko njegovi sodniki delujejo kot generalni pravobranilci.

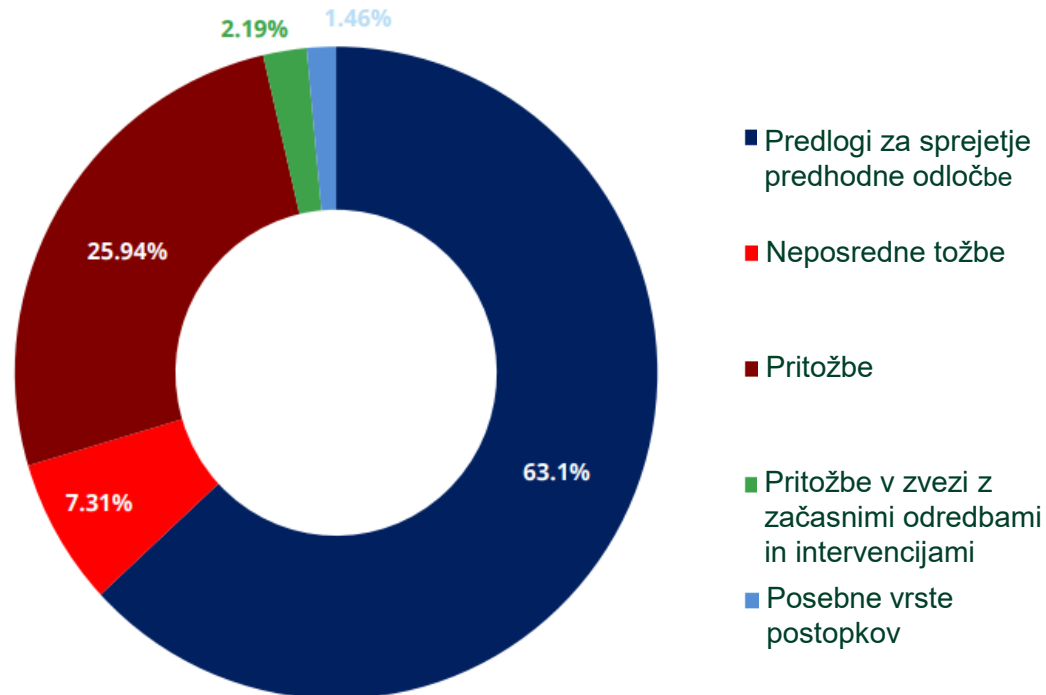
C. Postopek predhodnega odločanja na Sodišču Evropske unije

- Sodišče Evropske unije odloča o različnih vrstah tožb in v različnih postopkih (npr. tožba zaradi neizpolnitve obveznosti, ničnostna tožba...).
- Najpomembnejši od vseh postopkov pred Sodiščem Evropske unije pa je postopek predhodnega odločanja.
- Pravna podlaga za sprejetje predhodne odločbe je člen 267 PDEU.
- Na splošno postopek predhodnega odločanja med nacionalnimi sodišči in Sodiščem Evropske unije vzpostavlja „dialog“, v okviru katerega lahko nacionalna sodišča Sodišču Evropske unije postavijo vprašanja o razlagi ali veljavnosti prava Unije.
- Sodišče Evropske unije ima monopol nad razlago prava Unije, zato je nacionalno sodišče, „zoper odločitev katerega po nacionalnem pravu ni pravnega sredstva“, dolžno predložiti vprašanja za predhodno odločanje.
- To nacionalnim sodiščem preprečuje, da bi sama razlagala pravo Unije, kar bi lahko povzročilo razdrobljeno uporabo prava Unije v celotni Uniji.
- S postopkom predhodnega odločanja se tako zagotavlja skladna in enotna uporaba pravnega reda Unije v vseh državah članicah.

C. Postopek predhodnega odločanja na Sodišču

- Pomen postopka predhodnega odločanja pa ni le kvalitativen.
- Statistike o delovni obremenitvi Sodišča odražajo, kako pomemben je postopek predhodnega odločanja v številčnem smislu: leta 2023 je ta postopek pomenil **63,1 %** postopkov na Sodišču.

Letno poročilo 2023:
Sodna statistika
Sodišča

C. Postopek predhodnega odločanja na Sodišču Evropske unije

- Do oktobra 2024 je bilo Sodišče izključno pristojno za sprejetje predhodnih odločb.
- Od 1. oktobra 2024 je tudi Splošno sodišče pristojno za sprejetje predhodnih odločb, in sicer v naslednjih zadevah ([člen 50b](#) Statuta Sodišča Evropske unije):
 - skupni sistem davka na dodano vrednost;
 - trošarine;
 - carinski zakonik;
 - tarifna uvrstitev blaga v kombinirano nomenklaturo;
 - odškodnina in pomoč potnikom v primeru zavrnitve vkrcanja ali zamude ali odpovedi prevoznih storitev;
 - sistem za trgovanje s pravicami do emisije toplogrednih plinov.

REPUBLIC OF SLOVENIA
GOV.SI

Abogacia
Española
CONSEJO GENERAL

National Courts
Administration
Finland

IN COOPERATION WITH

□ FACULTY OF LAW,
ECONOMICS
AND FINANCE

Vsebina te publikacije predstavlja stališča avtorja in je njegova izključna odgovornost. Evropska komisija ne prevzema nikakršne odgovornosti za morebitno uporabo informacij, ki jih vsebuje.

Financira
Evropska unija